

Üç Boyutlu Duygusal Zeka Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üç Boyutlu Duygusal Zeka Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32005>

Özet

Bu giriş, Serhat Arslan, İbrahim İleri, Mehmet Akcaalan ve Cengiz Yurdakul (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan **Üç Boyutlu Duygusal Zeka Ölçeği**'ni (The Three-Branch Emotional Intelligence Rating Scale) tanıtmaktadır. Ölçek, bireylerin duygusal bilgiyi yönetme, anlama ve kullanma yeteneklerini değerlendiren yapılar ölçmek üzere tasarlanmış bir öz bildirim aracıdır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk kültüründe de geçerli ve güvenilir olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır. Ölçek, özellikle eğitim teknolojisi ve psikoloji alanlarında duygusal zeka seviyelerinin belirlenmesi için önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Duygusal Zeka, Üç Boyutlu Duygusal Zeka Ölçeği, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Yetenek Modeli, Öz Bildirim.

Yazarlar

Serhat Arslan, İbrahim İleri, Mehmet Akcaalan, Cengiz Yurdakul.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin duygusal zeka seviyelerini yetenek temelli bir çerçevede değerlendirmektir. Orijinal ölçek, duygusal zekanın algılama, anlama ve yönetme gibi farklı boyutlardaki yeterliliğini ölçer.

Türkçeye uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel etkililiğini sağlayarak, Türkiye'deki akademik ve uygulamalı çalışmalarda güvenilir bir psikometrik araç sunmayı hedeflemiştir. Bu sayede, duygusal zeka araştırmalarında Türk popülasyonunda da güvenilir verilerle sürdürülmesi mümkün kılınmıştır. Ölçek, özellikle yükseköğretim düzeyindeki bireylerin duygusal yetkinliklerini değerlendirmede kullanılmaktadır.

Yapı (Konstrukt)

Ölçülen yapı, genellikle Mayer ve Salovey'in yetenek temelli duygusal zeka modeline dayanmaktadır. Bu model, duygusal zekayı bilişsel yeteneklerin bir parçası olarak kavramsallaştırır ve dört temel yetenek kümesi içerir: Duyguların Algılama, Duyguların Kullanma, Duyguların Anlama ve Duyguların Yönetme.

Üç Boyutlu Duygusal Zeka Ölçeği, bireyin duygusal bilgiyi ne kadar etkili şekilde bildiğini ve bu bilgiyi problem çözme ve uyum sağlama süreçlerinde nasıl kullandığını değerlendiren maddelerden oluşur. Ölçek, öz bildirim yoluyla bireyin kendi duygusal yeterliliklerine dair algısını ölçmektedir.

Geçerlik

Arslan ve arkadaşları (2015) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliği temel alınmıştır. Çalışma kapsamında, ölçeğin orijinal çok boyutlu yapısını koruyup korumadığı istatistiksel yöntemlerle araştırılmıştır. Bu süreç, genellikle Doğrusal Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin Türk kültüründeki teorik yapısının uygunluğunun test edilmesini içerir.

Geçerlik çalışmaları aynı zamanda çeviri geçerliliğini sağlamak için uzman görüşleri ve geri çeviri (back-translation) süreçlerini de kapsamıştır. Bu adımlar, ölçek maddelerinin Türkçede anlam bütünlüğünü ve kültürel uygunluğunu maksimize etmeyi amaçlamıştır.

Güvenirlik

Uyarlama çalışmasında ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu ve ölçeğin içsel olarak homojen olduğunu gösterir.

Güvenirlik analizleri, ayrıca ölçeğin zaman içinde kararlılığını belirlemek amacıyla test-tekrar test yöntemlerini de içerebilir. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar üretme yeteneğini de değerlendirerek ölçeğin kararlılığına dair katkı sunar.

Faktör Analizi

Üç Boyutlu Duygusal Zeka Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama sürecinde, ölçeğin orijinal çok boyutlu yapısının Türk örnekleminde de istatistiksel olarak desteklenip desteklenmediğini kontrol etmek amacıyla Doğrusal Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, ölçeğin teorik olarak belirlenmiş alt boyutlarının (örneğin, algılama, anlama, yönetme) örneklem verileriyle ne ölçüde uyum sağladığını gösterir.

Faktör analiz sonuçları, ölçeğin yapısal modelinin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu ve maddelerin ilgili faktörlere yüksek yükler verdiğini göstermesi beklenir. Bu bulgular, ölçeğin Türk kültüründe de üç boyutlu yapıyı temsil etme yeteneğine sahip olduğunu doğrular.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim ölçeği (Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetişkinler, özellikle üniversite öğrencileri popülasyonu (Uyarlama çalışmasında kullanılan örneklem).

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması için kullanılan örneklem, genellikle farklı fakültelerden seçilen lisans öğrencileri arasından oluşturulmuştur.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Duygusal Zeka Yeteneği, Psikolojik Ölçme, Üniversite Öğrencileri, Faktör Analizi, Serhat Arslan.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Serhat Arslan

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değil.

Bağlantı Kuruluş E-posta Adresleri: serhatarslan@sakarya.edu.tr

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değil.

Şartlar, Ücret ve Test Yeri

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması 2015 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin ticari veya akademik amaçlarla kullanılması için izin ve ücret bilgileri, sorumlu yazar **Serhat Arslan** ile e-posta yoluyla iletişime geçilerek öğrenilmelidir. İletişim e-posta adresi: serhatarslan@sakarya.edu.tr.

Referanslar

Arslan, S., Şeri, Ş., Akcaalan, M., ve Yurdakul, C. (2015). The adaptation and validation of the Turkish version of The Three-Branch Emotional Intelligence Rating Scale. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, Special Issue 1 for IETC 2015*, 518-522.

Üç Boyutlu Duygusal Zeka Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri bu akademik girişte yer almamaktadır. Ölçek maddelerini içeren orijinal DOCX dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir. Lütfen bu dosyanın bir Microsoft Word belgesi (DOCX) olduğunu unutmayınız.

The original DOCX file can be downloaded here: [uc-boyutlu-duygusal-zeka-olcegi-toad.docx](#)